

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Zaaknummer: 324488	Behandeld in commissies en raad	
	Datum beeldvormende commissie *	10 september 2025
	Datum oordeelvormende commissie *	17 september 2025
	Datum besluitvormende raadsvergadering	24 september 2025
	Opsteller	- S. Walta
	Telefoonnummer	-

*zie website voor de definitieve agenda.

Onderwerp:	Herinrichting Waddenpromenade
-------------------	-------------------------------

Te besluiten om

1. Kennis te nemen van het definitieve ontwerp van de herinrichting van de Waddenpromenade;
2. Een krediet beschikbaar te stellen van € 3.231.000,-;
3. Het onder 2 genoemde krediet te dekken uit:
 - a. De reserve 'verbetering kwaliteitsbeleving eilandtoerist' á € 300.000,-;
 - b. De rijksbijdrage 'specifieke uitkering stimulering verkeersmaatregelen' á € 113.000,-;
 - c. De bijdrage vanuit de Regiodeal Noordwest-Fryslân á € 638.000,-;
 - d. De subsidiebijdrage 'OV-subsidie' van de Provincie Fryslân á € 474.000,-;
 - e. De subsidiebijdrage van het Investeringskader Waddengebied/Waddenfonds á € 1.706.000,-.
4. De bijgevoegde begrotingswijziging vast te stellen.

Inleiding

De Waddenpromenade in Harlingen vormt een belangrijk logistiek knooppunt waar voetgangers, auto, bus, trein, veerboot en fiets samenkomen. Jaarlijks passeren hier zo'n 800.000 bezoekers, waarvan de meerderheid doorreist naar de Waddeneilanden Terschelling en Vlieland. Daarnaast is de promenade een essentiële schakel tussen de historische binnenstad, het Friese achterland en het Unesco Werelderfgoed de Waddenzee.

Ondanks deze centrale positie ontbreekt het gebied momenteel aan ruimtelijke samenhang met zowel het Wad als de stad. De promenade oogt verouderd, rommelig en onoverzichtelijk, en biedt weinig verblijfskwaliteit. Hierdoor blijven de potenties van de unieke ligging aan werelderfgoed, binnenhavens en monumentale binnenstad grotendeels onbenut.

In november 2023 is opdracht gegeven aan Marseille Buiten (Utrecht) om een ontwerp te maken voor de herinrichting van de Waddenpromenade. Het definitieve ontwerp met de bijbehorende toelichting is als bijlage bij dit voorstel gevoegd. Het ontwerp is ontwikkeld binnen de kaders van het Programma Harlingen, een intensieve samenwerking tussen de gemeente Harlingen, de Provinsje Fryslân en Wetterskip Fryslân. De afgelopen jaren is binnen dit programma gewerkt aan een breed gedragen visie voor het gebied.

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

De herinrichting van de promenade biedt de kans om de aantrekkelijkheid, toegankelijkheid en logistieke functie van het gebied aanzienlijk te versterken. Er wordt ingezet op een veilige en efficiënte doorstroming naar de veerterminal en het langparkeerterrein, én op een omgeving die uitnodigt tot verblijf, ontmoeting en herhaalbezoek. Daarmee fungeert de Waddenpromenade als koploper binnen de bredere ontwikkeling van de kustzone en geldt het project als een no-regret maatregel: een investering die duurzaam bijdraagt aan de kwaliteit en toekomstbestendigheid van Harlingen, ongeacht verdere keuzes binnen het nog op te stellen Integraal Ruimtelijk Ontwerp Kustzone Harlingen.

Beoogd effect

Het doel is om een aantrekkelijke, veilige en duurzame Waddenpromenade te creëren, die zowel de unieke ligging aan het Werelderfgoed Waddenzee versterkt als de rijke historie van de binnenstad tot leven brengt. De promenade moet een plek worden waar zowel bewoners als bezoekers kunnen genieten van de natuur, cultuur en de prachtige omgeving, terwijl de verbinding tussen de stad en de Waddenzee verder wordt versterkt. Door middel van een zorgvuldige inrichting en duurzame oplossingen wordt de bijzondere waarde van het gebied benadrukt, met respect voor de ecologische en historische aspecten.

Argumenten

1.1. Hiermee creëren we een aantrekkelijke verblijfsomgeving voor inwoners en toeristen;

Het scheiden van verschillende verkeersstromen en het gebruik van onderscheidende materialen voor de bestrating dragen niet alleen bij aan een veilige en overzichtelijke omgeving, maar creëren ook ruimte voor het verbeteren van de kwaliteit van de verblijfsruimte. Dit wordt onder andere bereikt door de verplaatsing van de Geldmaat en het plaatsen van ondergrondse vuilcontainers ter vervanging van de rolcontainers op het maaiveld. Ook worden de verschillende soorten zitbankjes vervangen door zitgelegenheden die integraal deel uitmaken van het ontwerp van de groenvoorzieningen. Daarnaast wordt er op de kop bij de SAS brug een overdekte ontmoetingsplek gerealiseerd voor de 'Ouwe Seunen'.

1.2. Hiermee verbeteren we de verbinding tussen het wad en de stad;

De nieuwe wandelroutes verbeteren de verbinding tussen de binnenstad, het terrein voor lang parkeren en de promenade. Dit stimuleert de lokale economie.

1.3. Hiermee zetten we in op educatie en beleving;

Bezoekers vinden langs de routes informatie over het Waddengebied, de stad en de havens. Dit maakt de routes zowel informatief als aantrekkelijk, en vergroot de ervaring van bezoekers met betrekking tot de natuur en geschiedenis van het gebied. Daarnaast voelen dagrecreanten en passanten die de stad en Waddenkust per auto, fiets of te voet verkennen, zich meer betrokken. Ze krijgen op de promenade waardevolle informatie over de stad en het Waddenzee Werelderfgoed.

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

1.4. Hiermee verbeteren we de verkeersveiligheid;

De herinrichting zorgt voor een efficiëntere en veiligere ontsluiting van de veerterminal, de passantenhaven en het langparkeerterrein. Het verkeer van en naar de boot, busverkeer en (kort) parkeren wordt gescheiden. Hierdoor verbetert de bereikbaarheid van het gebied voor zowel bewoners als toeristen. Daarnaast bevordert de nieuwe inrichting de toegankelijkheid, wat bijdraagt aan een inclusieve en gastvrije omgeving.

1.5. Hiermee dragen we bij aan de ambities ten aanzien van klimaatadaptatie en biodiversiteit;

De Waddenpromenade wordt aangevuld met groenvoorzieningen, niet alleen om het versteende gebied aantrekkelijker te maken voor bezoekers, maar ook om bij te dragen aan klimaatdoelen zoals wateropvang en hittebestrijding, evenals het herstel van biodiversiteit. De nieuwe beplanting bestaat uit twee delen. Het eerste deel is de Botanische Zilttuin, gelegen tussen het havengebouw van de Port of Harlingen (PoH) en de Doeksen-terminal op het voormalige parkeerterrein. Het tweede deel bevindt zich op het terrein voor de Doeksen-terminal en het gemeentekantoor. Bij de totstandkoming van het beplantingsplan is rekening gehouden met de restricties binnen het plan (primaire zeekering) en het zilte klimaat en de wind.

2.1. Hiermee kan er uitvoering gegeven worden aan de herinrichting;

Door naast het reeds beschikbaar gestelde krediet, dit uitvoeringskrediet beschikbaar te stellen, kan de herinrichting doorgang vinden.

3.1. Hiermee is de volledige cofinanciering gedekt;

Door het activeren van de reserve 'verbetering kwaliteitsbeleving eilandtoerist' á € 300.000,- en het reeds beschikbaar gestelde krediet van € 1.870.000,- is de volledige cofinanciering voor de subsidies gedekt.

3.2. Hiermee dragen externe partners bij aan de herinrichting.

Door intensieve samenwerking tussen de betrokken partijen in het voortraject is het project zorgvuldig afgestemd op zowel de eisen en wensen van de gemeente, als op de beleidsdoelstellingen en kaders van de subsidieverstrekkers. Door deze zorgvuldige afstemming is een breed gedragen project tot stand gekomen. Een belangrijk resultaat hiervan is de aanzienlijke mate van externe financiering: circa 60% van de totale projectkosten wordt gedekt door bijdragen van derden. Dit maakt een efficiënte en doelmatige inzet van publieke middelen mogelijk.

Kanttekeningen

1.1. Door de herinrichting moeten parkeerplaatsen worden verplaatst

In het kader van de herinrichting is gekozen om nieuwe functies onder te brengen in de bestaande parkeergarage. Zo wordt:

- Een technische ruimte gerealiseerd ten behoeve van de bewatering van het groen op de Waddenpromenade;
- Een fietsenstalling voor eilanders ingericht met ontsluiting via het Plankenpad;

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

- De ruimte rondom de garage benut voor de aanleg van een zilte tuin, als onderdeel van de vergroening van het gebied.

Deze ontwikkelingen vragen om een efficiënter gebruik van de parkeergarage. Hierdoor wordt het aantal parkeerplaatsen teruggebracht van 191 naar 130. De vermindering wordt gecompenseerd op het langparkeerterrein, waar in de herinrichting rekening wordt gehouden met de parkeerbehoefte.

Uit aanvullend technisch onderzoek is gebleken dat brandveiligheid een belangrijke randvoorwaarde vormt voor de herinrichting van de parkeergarage. De huidige oppervlakte van de garage van circa 3.700 m² overschrijdt de (nieuwe) wettelijke grens van 3.000 m² die geldt voor brandveilig gebruik zonder aanvullende voorzieningen.

Om hieraan te voldoen, zijn verschillende maatregelen onderzocht, zoals het aanbrengen van een sprinklerinstallatie of het compartimenteren van de garage. Deze opties zijn echter kostbaar en staan niet in verhouding tot de opbrengsten uit de parkeerexploitatie. Daarom is ervoor gekozen de oppervlakte van de garage terug te brengen tot maximaal 3.000 m². Deze ingreep sluit bovendien aan bij de geplande functiewijzigingen in de garage, waaronder de realisatie van een technische ruimte en een fietsenstalling.

3.1. Het IKW/Waddenfonds neemt in oktober een definitief besluit

Het dagelijks bestuur van het IKW/Waddenfonds heeft op 11 juli het voorgenomen besluit genomen over de toekenning van de subsidieaanvraag. Mocht het bedrag onverhoopt lager uitvallen dan in het voorgenomen besluit of in dit voorstel, dan wordt er een nieuw dekkingsvoorstel voorgelegd aan uw raad voor het aanvullende benodigde budget. Op 10 oktober 2025 neemt het algemeen bestuur van het Waddenfonds een definitief besluit over de toekenning.

Financiën

De totale kosten voor de herinrichting zijn geraamd op € 5.101.000,- excl. BTW. In dit bedrag is een risicoreservering opgenomen van € 634.000,- in verband met fasering (indexering) en onvoorziene kosten. De kosten van de herinrichting van de Oude Ringmuur zijn hierbij inbegrepen.

De gemeenteraad voor de programmabegroting van 2018 een besluit genomen over het budget met betrekking tot de herinrichting van de Waddenpromenade en looproute naar parkeerlocaties á € 1.870.000,-. Hier is inmiddels een bedrag van € 300.000,- (op 30 maart 2025) besteed aan voorbereidingskosten.

Daarnaast heeft uw raad in 2021 een besluit genomen over het instellen van de reserve 'verbetering kwaliteitsbeleving eilandtoerist' van € 300.000,-.

GEMEENTE HARLINGEN

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Op basis van de kostenraming, de bijdragen van derden en de beschikbare middelen, wordt onderstaande dekking voorgesteld:

Totale kosten herinrichting Waddenpromenade	<u>€ 5.101.000,-</u>
<i>Reeds door de gemeenteraad beschikbaar gesteld krediet</i> - Herinrichting Waddenpromenade en looproute naar parkeerlocaties	€ 1.870.000,-
<i>beschikbaar te stellen krediet gemeente</i> - Reserve 'verbetering kwaliteitsbeleving eilandtoerist'	€ 300.000,-
<i>beschikbaar te stellen krediet subsidieverstrekkers</i> - Subsidie specifieke uitkering stimulering verkeersveiligheidsmaatregel	€ 113.000,-
- Subsidie Regiodeal Noardwest-Fryslân	€ 638.000,-
- Subsidie Provincie Fryslân (OV-subsidie)	€ 474.000,-
- Subsidie IKW/Waddenfonds	€ 1.706.000,-
<i>totaal beschikbaar te stellen</i>	€ 3.231.000,-
Totaal dekking	<u>€ 5.101.000,-</u>

Juridisch

Aan het beschikbaar stellen van het gevraagde krediet zijn geen juridische risico's verbonden.

Wettelijke basis

Omgevingswet, Gemeentewet, Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en de financiële verordening.

Kaders

- Akkoord op hoofdlijnen 2022-2026;
- Omgevingsplan 'Binnenstad en Veerhavengebied';
- Gebiedsverkenning kustzone Harlingen;
- Handreiking ruimtelijke kwaliteit (bijlage bij gebiedsverkenning).

Risico's

Geld

Het risico is dat het gevraagde krediet onvoldoende blijkt te zijn. Door in de kostenraming rekening te houden met prijsindexatie en een risicoreservering op te nemen, verwachten we dat dit risico voldoende wordt afgedekt. Daarnaast kan de definitieve subsidie van het IKW/Waddenfonds lager uitvallen. Op basis van de door het college ingediende plan, begroting en het voorgenomen besluit, is deze verwachting er echter niet.

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Tijd

De projectplanning kan vertraging oplopen door vertraagde besluitvorming over financiering of werkzaamheden tijdens drukke periodes bij de veerbootterminal, wat kan leiden tot uitloop en hogere kosten. Door een optimale fasering en een realistische planning met ruimte voor uitloop, verwachten we dit goed te kunnen beheersen. Er vindt voortdurend overleg met Doeksen plaats, zodat we op tijd kunnen inspelen op mogelijke knelpunten.

Communicatie

De communicatie over de voortgang van het project verloopt via diverse (online en offline) communicatiekanalen van de gemeente, evenals via social media en nieuwsbrieven van betrokken partijen zoals Doeksen. Tijdens de uitvoering worden inwoners en toeristen voortdurend geïnformeerd over mogelijke afsluitingen en omleidingen.

Participatie

Uw raad is op 2 december 2020 en op 9 mei 2023 nader geïnformeerd tijdens een informatieve raadscommissie over de samenwerkingsafspraken binnen het Programma Harlingen, de gebiedsverkenning van de kustzone en de ruimtelijke handreiking waarin de uitgangspunten zijn beschreven.

Ook zijn alle ondernemers op verschillende niveaus actief betrokken geweest bij de ontwerpfase en straks bij de uitvoeringsfase om de overlast tot een minimum te beperken. Rederij Doeksen is hierin de belangrijkste partner om de bereikbaarheid van de terminal te borgen. De onderstaande belanghebbenden zijn de afgelopen jaren betrokken geweest bij de totstandkoming van het definitieve ontwerp:

- Inwoners Harlingen;
- Ondernemers binnen het projectgebied;
- Port of Harlingen;
- Doeksen;
- Rijkswaterstaat;
- Provincie Fryslân;
- Wetterskip Fryslân;
- Qbuzz
- Visit Wadden;
- Vereniging van Waddenzeegemeenten;
- IKW/Waddenfonds;
- ROCOV Fryslân;
- Toegankelijk Harlingen;
- Ongehinderd Nederland;
- Betrokken overheden bij de Regiodeal;
- Etc..

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Op 12 september 2024 is het ontwerp gepresenteerd tijdens een inloopbijeenkomst. Hier kwamen circa 100 inwoners op af waar zij input konden geven. De plannen zijn deze avond positief ontvangen.

Fatale termijn

Op 1 november 2025 moet er uiterlijk een besluit zijn genomen om op tijd de aanbesteding te kunnen doen. De 1^e fase van de herinrichting van de Waddenpromenade kan daardoor starten in maart 2026.

Uitvoering

De locatie van de werkzaamheden brengt aanzienlijke logistieke uitdagingen met zich mee. Het toeristenseizoen loopt van 1 april tot en met 1 oktober, terwijl er in het stormseizoen (1 oktober tot 1 april) geen werkzaamheden mogen plaatsvinden vanwege de ligging in een primaire zeekering. Om de bereikbaarheid van de terminal te waarborgen, is in de planvorming gekozen voor een gefaseerde uitvoering over drie jaar.

In april 2025 zijn de eerste zichtbare veranderingen aan de Waddenpromenade begonnen. Hierbij is de Oude Ringmuur opnieuw ingericht met meer veilige oversteken en is er een voetpad aangelegd langs de stadzijde. De werkzaamheden zijn in juni opgeleverd.

De herinrichting van de Waddenpromenade zelf staat gepland voor 2026 en 2027. Tijdens de technische uitwerking wordt bekeken hoe deze fasering het beste vorm kan krijgen om de werkzaamheden in korte tijd uit te voeren, met aandacht voor de veiligheid van de gebruikers van het gebied en bereikbaarheid van de terminal.

Relevante documenten

Eerder genomen besluiten:	- <i>Programmabegroting 2018 (31 oktober 2017, GR17.00135);</i> - <i>Begrotingswijzigingen 2021 (18 maart 2021, 100790);</i> - <i>Procesvoorstel kustzonevisie (21 juni 2023, 203317).</i>
Intrekken beleidsnota's:	N.v.t.
Gevolgen ander beleid:	N.v.t.

Bijlagen

1. Ontwerptoelichting definitief ontwerp;
2. Plantekening definitief ontwerp;
3. Begrotingswijziging.

GEMEENTE HARLINGEN

Voorstel aan de gemeenteraad van Harlingen

Harlingen, 15 juli 2025

Burgemeester en wethouders van Harlingen,
de secretaris, de burgemeester,

S. van Gent

C.M. Sjerps

